

# Rapport av projektet Flottning och Folkliv 2009-2010



## Innehållsförteckning

Syfte med projektet .....	3
Projektets utformning .....	3
Projektets genomförande och resultat .....	4
Ekonomisk redovisning .....	7
Fortsatt arbete och utvärdering .....	7

Bilaga 1, Innehållet i blädderboken

Bilaga 2, Broschyr

Bilaga 3, Beståndsöversikt

Bilaga 4, Studiehandedning

## Syfte med projektet

Föreningsarkivet Västernorrland, Landsarkivet i Härnösand och Näringslivsarkiv i Norrland-NIN ansökte våren 2009 gemensamt om medel till ett projekt som skulle handla om att tillgängliggöra arkiv som rör flottningen. Länsstyrelsen Västernorrland beviljade ansökan som skulle syfta till att under 2009/2010 göra en utställning med informationsmaterial om flottningens historia i Ångermanälven.

Länsstyrelsens beslut grundade sig på att flottningsepoken i Ångermanälven är en viktig del av Västernorrlands historia. Lämningarna efter denna epok har delvis försvunnit eller är på väg att försvinna. Beslutet grundade sig även på Västernorrlands läns strategiska kulturarvsprogram, Kulturarv.nu. Ett av de prioriterade geografiska områdena i detta program är älvdalarnas kulturlandskap, samt att ett av de fyra övergripande målen är att göra kulturarvet tillgängligt för alla och för att främja olika berättelser och tolkningar av historien. Utställningen ska visa viktiga händelser kring flottningen och koppla dessa till fysiska platser och de rester av flottningsarbetet som finns kvar.

Den huvudsakliga målgruppen för vårt arbete har varit barn och utställningen kommer att cirkulera på skolor och bibliotek i orter längs Ångermanälven, det vill säga Sollefteå, Kramfors och Härnösand.

## Projektets utformning

Medarbetare i projektgruppen har varit Föreningsarkivet Västernorrland (Ulrika Hådén och Torgny Kemper), Näringslivsarkiv i Norrland-NIN (Daniel Nordin) och Landsarkivet i Härnösand (Mona Bergman, Ingela Hansson, John-Erik Hansson, Louise Nyberg och Annika Alke). Regelbundna möten har hållits under projekttiden.

I projektets inledningsfas gjordes en studieresa till Näsåker, Nämforsens vattenfall och kraftstation, Sollefteå museum och flottningsmuseerna i Sandslån. Syftet med resan var att få inspiration och studera de lämningar som finns kvar efter flottningen i naturen. En redogörelse över studieresan finns att läsa på [www.arkivcentrumnord.se/studieresa.html](http://www.arkivcentrumnord.se/studieresa.html).

I länsstyrelsens beslut framgår det att utställningen ska visas både på skolbibliotek och på kommunbibliotek. Med anledning av detta valde vi att utforma två varianter av utställningslådan. Tre av lådorna gjordes med åldersgruppen fjärde- och femteklassare i åtanke. I dessa årskurser är det vanligt att man studerar lokalhistoria. De andra tre lådorna riktar sig mot en bred allmänhet.

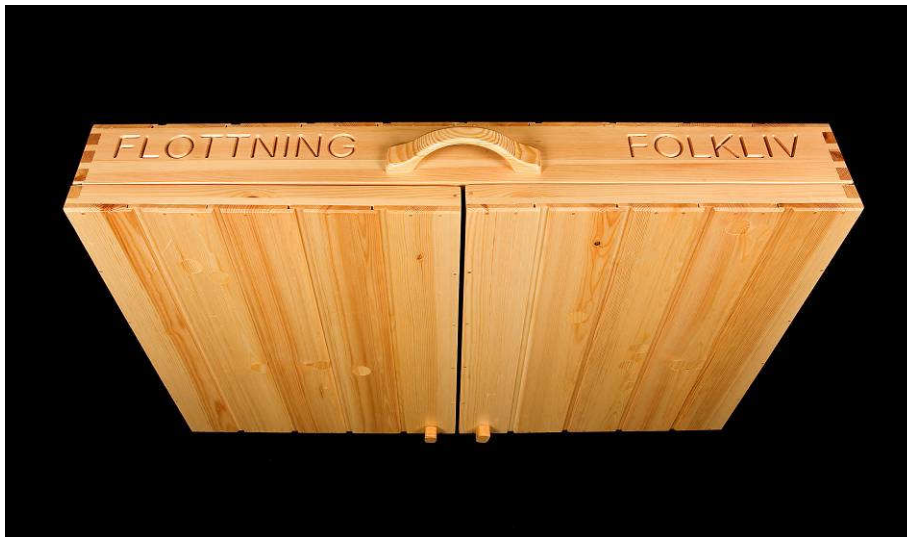
Parallellt med byggandet av utställningarna har ett ordnings- och förteckningsarbete genomförts i Landsarkivet i Härnösands regi där Ångermanälvens Flottningsförenings arkiv har förtecknats. Projekttiden var tre månader och på den tiden förtecknades särskilda serier i arkivet.

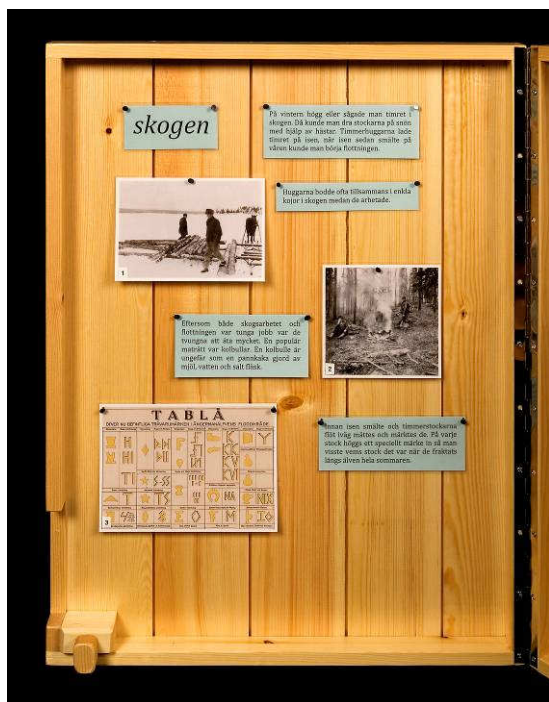
## Projektets genomförande och resultat

För att inte avgränsa oss mot dem som inte har förkunskaper i ämnet valde vi att göra en beskrivning av flottningen som process. I och med detta gavs möjligheter att tillgängliggöra ett stort och varierat urval av arkivhandlingar. För att åskådliggöra flottningsprocessen har tre faser lyfts fram. *Skogen*, som är flottningens inledning och visar skogsarbetet och därefter *flottningen*, som visar förflyttningen av timmer längs älven. Slutligen kommer *sorteringen/industrin*, vilket visar hur timret sedan nådde sina ägare och bearbetades. Vi valde att beskriva flottningsprocessen med enkla ord och inte försvåra och blanda in tekniska termer. Utställningen svarar på frågan; *Hur gick flottningen till?*

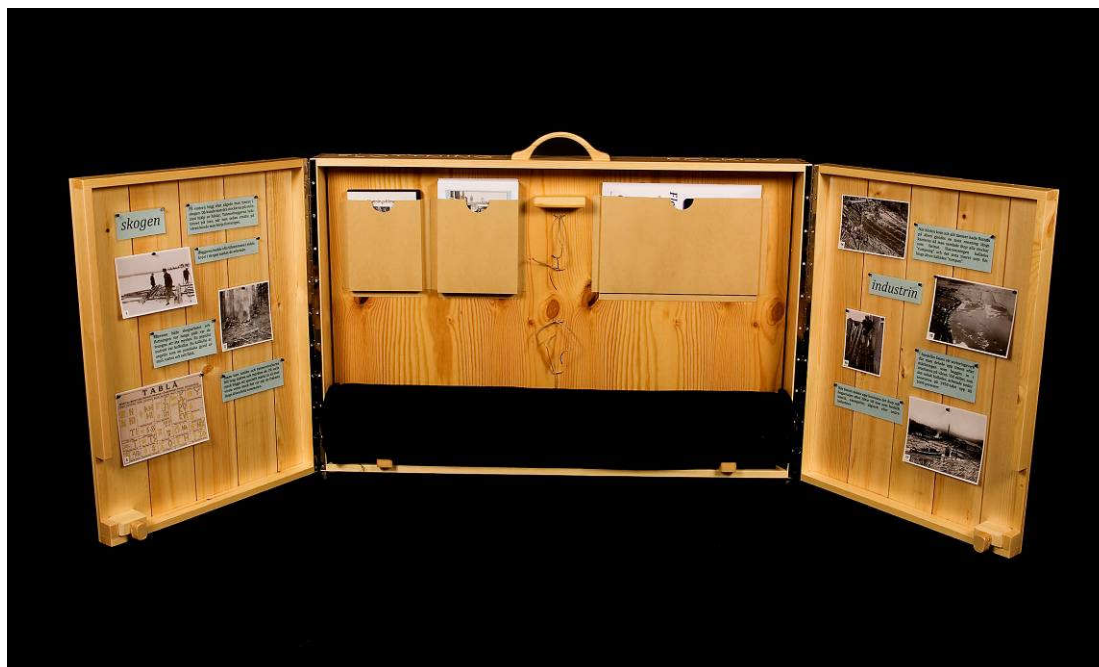
En lokal snickare byggde sex stycken lådor/utställningsväskor i furu för att återknyta till trämaterialiet. Utställningen bygger i stor del på bildmaterial ur arkiven, framför allt Ångermanälvens Flottningsförenings arkiv. Bilderna och de förklarande texterna, som laminerats, fästes på lådans insidor med svarta järnspikar, även det ett medvetet val för att förstärka känslan av äkta material.

Huvuddelen av materialet är fastsatt på lådans innerväggar, men lådan har också en skiva som man fäller ut där en blädderbok med mer information är fastsatt (se bilaga 1). På rapportens framsida finns en bild som visar detta.





Lådorna har byggts med tanke på att allt medföljande material (film, broschyrer, bestandsöversikt, studiehandledning och roll-up) ska fraktas inuti lådan. Bilden nedan visar detta, roll-upen liggandes i svart fodral och broschyrer med mera fastsatta på undersidan av den utfällbara skivan.



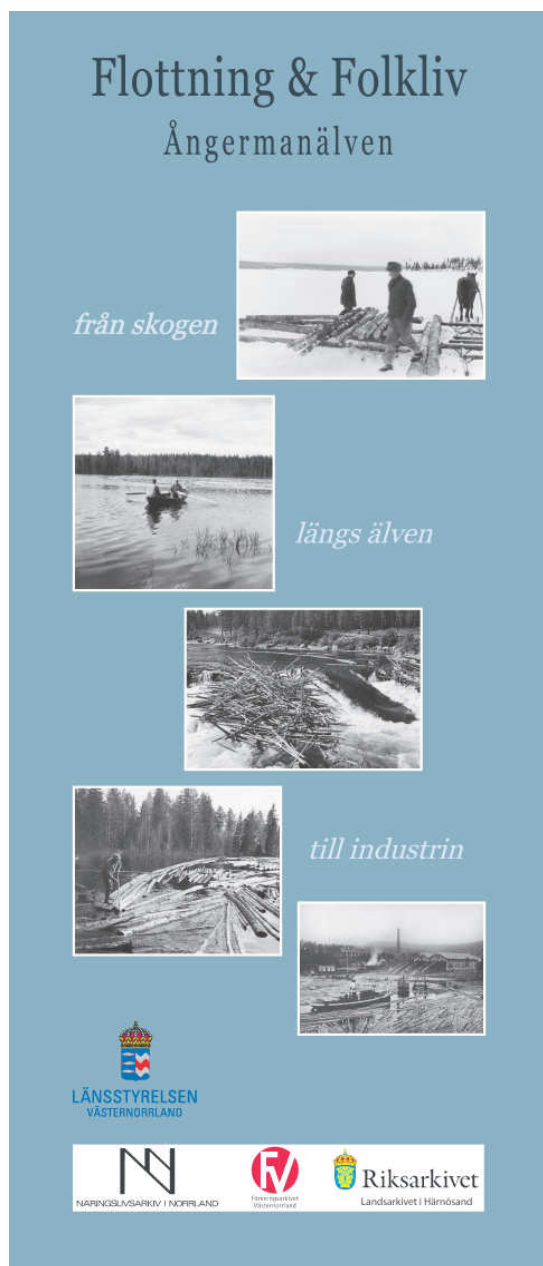
Broschyren, som följer med de tre lådorna som ska till biblioteken, är till för att allmänheten ska kunna ta med sig informationsmaterial hem (se bilaga 2).

Institutionerna har även gjort en gemensam bestandsöversikt över de arkiv som förvaras på Arkivcentrum Nord och rör flottning (se bilaga 3). Denna skickas med både till skolorna och till biblioteken och kommer förhoppningsvis att bidra till ökat forskningsintresse i ämnet.

Med utställningen följer en DVD med fem filmer som ursprungligen kommer från Ångermanälvens Flottningsförenings arkiv.

De tre lådorna som kommer att skickas ut till skolor innehåller en studiehandledning där ett flertal frågor har ställts upp kring hur man skulle kunna arbeta med flottningen i undervisningen (se bilaga 4).

Den roll-up som medföljer utställningen kommer framför allt att fungera som blickfång när utställningen är uppställd på biblioteken.



## Ekonomisk redovisning

Länsstyrelsen bidrog med ca 67 000 kronor till projektet. Dessa fördelades enligt följande:

- Utställningslådor, 6 st.
- Roll-ups, 7 st.
- DVD-filmer, 8 st.
- Tryck av 50 st. beståndsöversikter
- Tryck av 500 st. broschyrer
- Spik, lamineringsplast med mera till inredningen av lådorna
- Guidning vid studieresan

## Fortsatt arbete och utvärdering

De tre utställningslådorna som ska ställas ut på kommunbiblioteken i Sollefteå, Kramfors och Härnösand planeras att visas med början i juni 2010. Dessa tre kommer efter de visats klart att tillhöra projektets tre institutioner. Institutionerna kommer att arbeta för att utställningarna visas även fortsättningsvis för allmänheten. Vi planerar att visa dem exempelvis på ålderdomshem, i våra egna lokaler och hos andra instanser vi har kontakt med via bland annat ABM Resurs.

De tre utställningslådorna som ska cirkulera bland skolbiblioteken i Sollefteå, Kramfors och Härnösand avser vi att skänka till dessa tre kommuners skolförvaltningar. I höst planeras ett evenemang på Landsarkivet i Härnösand i flottnings tecken med bland annat föreläsning och filmvisning. I anslutning till detta kommer skolförvaltningscheferna i de tre kommunerna att bjudas in för överlämnandet. Vår förhoppning är att utställningarna kommer att användas i undervisningen. Vi kommer att skicka ut informationsmaterial direkt till skolorna om utställningarna.

Projektet kommer att presenteras på följande hemsidor [www.riksarkivet.se](http://www.riksarkivet.se), [www.nin.nu](http://www.nin.nu), [www.foreningsarkivet.se](http://www.foreningsarkivet.se), [www.arkivcentrumnord.se](http://www.arkivcentrumnord.se) och [www.kulturarvvasternorrland.se](http://www.kulturarvvasternorrland.se).

Att utvärdera projektet i dagsläget är inte möjligt eftersom utställningarna inte ännu nått skolor och bibliotek. Dock har lådorna (biblioteksversionen) visats vid några tillfällen, bland annat vid Härnösands släktforskarförenings 20 års jubileum på Härnösands teater lördagen 27 mars 2010. Intresset var stort och många tog där tillfället i akt att titta på utställningen och berätta gamla minnen. Särskilt intressant visade sig filmerna vara.

2010-06-01

För projektet Flottning och Folkliv

Annika Alke  
Riksarkivet, Landsarkivet i Härnösand

Mona Bergman  
Riksarkivet, Landsarkivet i Härnösand